

לק"י

י"ב באדר תש"ף

9 במרץ 2020

כבוד ידידי היקר
הרה"ג יעקב רוז'ה שליט"א
חבר מועצת הרה"ר
ויו"ר הועדה לכבוד המת

כנהר – שלום, וכנחל שוטף – ברכה!

הנדון: דין קבורת אדם שנפטר מנגיף קורונה

לשאלת כת"ר:

א) אם לקברו מיד אחר מותו, ובגין הסכנה, יקברוהו ללא טהרה, וללא תכריכים, אלא לעטפו בשקית פלסטית, ואין חיבור לקרקע עולם.

ב) להלינו שלושה ימים מהפטירה, שאז לפי דברי מומחים אין סכנה, ולאחר מכן לעשות טהרה ותכריכין כנהוג, ואולי כיום שיש מערכות קירור, אין בכך הלנת המת.

כבר בפניית כת"ר אלי בטלפון חויתי דעתי, על אתר, לקברו מיד, ולא להלינו.

אך מאחר וכת"ר בקש תשובה בכתב, הנני משיבו בכתב כבקשתו.

אסור להלין את המת, זהו דין, וכלל גדול הוא, כבוד המת הוא קבורתו.

וטהרת המת, ותכריכין, הם ממנהגי ישראל (הרמב"ם, אבל, ד, א) ומנהג לא ידחה דין. במיוחד שכבר נפסק: "שאינן משהיין את המת אלא מדחיין מיטתו מיד, וכל המדחה (=ממהר לקבור) מטתו, הרי זה משובח. ועל אביו ועל אימו הרי זה מגונה".

ובכל זאת, "היה ערב שבת או ערב יו"ט, או שהיו גשמים מזלפין על המטה, מותר (=למהר לקבור את אביו ואת אמו), שלא מיהר, אלא לכבוד אביו ואימו". שם הלי' ח'.

יתירה מזו, "המת ביום טוב ראשון (=ואפילו ראש השנה) יתעסקו בו גוים, וביום טוב שני יתעסקו בו ישראל", הרמב"ם, שביתת יו"ט, א, כג. ואפילו ביו"ט ראשון ע"י גוי, וביו"ט שני ע"י יהודי. ואף שיש בימינו קירור, נמסר לי מפי עושי הטהרה, שיש קושי לטהר מת שהיה בקירור, בגין ידיים ורגליים עקושות, ומקופלות, והאין בטהרה כזו בזיון?!

זאת ועוד, כבוד המת הוא קבורתו, לא רק כדי שלא יסרית. אלא בעצם השהייתו זמן רב, יש בזה ביזיון. מלבד הפגיעה באבלים וכדלקמן.

יתירה מזו, מי התיר לנו לגרום לביטול מצוות מן האוננים שלושה ימים? מצב אנינות שבו האונן פטור מן המצוות, הוא קשה נפשית לשומרי מצוות, וזה אני יודע מניסיוני שלי. ואף גם זאת, אין האונן מסוגל לקבל תנחומים, כל עוד לא נסתם הגולל. וזהו מצב נפשי וצער גדול לאוננים.

אשר לחיבור המת עם קרקע עולם: א) דבר זה פתיר שבשקית הניילון יהיה עפר. אבל, הרי בקבורה הקדומה, היו שמים את הגויה בארון שיש, או אבן, למשך שנה, עד שכל הבשר מתכלה. ואז אוספים העצמות ומכניסים אותם לגלוסקמאות, ושמים אותם בכוך.

כל הטעמים האלה כתבתי, חוץ מהמקורות המפורסמים, שפוסקי ההלכה חייבו קבורה מיידית, בתנאים שימנעו סכנה, ואף שאינן עולות בקנה עם ההנהגות של כבוד המת.

אשר להצעה השניה, להלין המת לשלושה ימים, כי אחרי שלושה ימים, אין סכנה מן הנגיף הזה. אמנם הדייט אני, ולא רופא, אבל עינינו רואות ואוזנינו שומעות כיצד נבוכו כל גדולי הרופאים מן הנגיף הזה, ולא ידעו מה הוא? וכיצד יש להדבירו?

ולכן אין אנו רשאים להמר על סכנת בריאות הציבור, אפילו מספק ספיקא של סכנה. ואין להשהותו כלל.

את הנלענ"ד כתבתי.

וה' יצילנו משגיאות, ובעיקר העיקרים יצילנו מנגעים רעים ומחליים רעים, כדי שנוכל לעבדו בלבב שלם.

בברכת התורה

רצון ב"ר יוסף ערוסי הלוי

